

Huisvesting EU-arbeidsmigranten: Hoe staat de regio er voor?

Minister Blok heeft met de 9 regio's afgesproken dat zij op 4 punten concrete afspraken maken voor meer en betere huisvesting voor EU-arbeidsmigranten. In december 2015 werd de stand van zaken bekend gemaakt van de 9 regio's waaronder ook Noord-Limburg. De regio's hebben op een aantal vragen antwoord moeten geven. Naar aanleiding van de aangeleverde informatie van de 9 regio's kon de conclusie getrokken worden dat de regio Noord-Limburg op alle vragen het beste scoorde. Daarnaast was de regio Noord-Limburg de enige die de regio opgave voor 100% gerealiseerd had.

De vragen

De volgende informatie werd gevraagd aan de regio's:

1. Aantallen extra huisvestingsplekken die nodig zijn,
2. De verdeling binnen de regio,
3. De taakverdeling en bindende afspraken tussen partijen onderling,
4. De fasering van de opgave in de tijd.
5. Hoeveel huisvestingsplekken zijn gerealiseerd?
6. Hoeveel EU-arbeidsmigranten staan ingeschreven als ingezetene in de BRP?

Extra huisvestingsplekken

De regio Noord-Limburg heeft zicht op aantallen extra huisvestingsplekken die nodig zijn. In de regio zijn nu ca. 20.000 arbeidsmigranten aanwezig. De uitbreiding van goede huisvesting voor arbeidsmigranten ligt vooral in de legalisatie van de reeds bestaande bedden en verbeteren van de kwaliteit van de beschikbare locaties. Daarnaast is meer passende huisvesting gericht op een langduriger verblijf in de regio nodig (plm. 1500 woningen). Daarnaast is vervangende kwalitatieve huisvesting nodig in verband met de aanpak van huisvesting op recreatieterreinen en ter overbrugging richting de reguliere woningmarkt, zgn. mid-stay voorzieningen. In totaal gaat het om enkele duizenden wooneenheden.

Verdeling binnen de regio

De regio Noord-Limburg heeft een afspraak gemaakt over een verdeling over de regio, nl. dat bij de

uitbreidingsvraag in de regio het uitgangspunt geldt dat er huisvesting wordt geboden in de gemeente waar een arbeidsmigrant werkt.

Voor concrete projecten zijn afspraken gemaakt met ontwikkelende partijen. Er is een gemeenschappelijk beleid voor short-stay dat in de gemeenteraden van Horst aan de Maas, Peel en Maas, Venlo en Venray is vastgesteld. Parallel daaraan heeft ook de gemeente Leudal een vergelijkbaar specifiek beleid opgesteld voor huisvesting van arbeidsmigranten. Inmiddels is in de regio veel short-stay gerealiseerd, gelegaliseerd en/of in ontwikkeling.

Taakverdeling

De regio heeft afspraken gemaakt over een taakverdeling binnen de regio en zijn er afspraken tussen partijen gemaakt. Gemeenten werken maximaal mee om initiatiefnemers in staat te stellen om hun plannen te realiseren. Hierbij kan gedacht worden aan planologische en bouwkundige procedures snel te doorlopen en indien nodig om bouwgronden tegen redelijke prijzen beschikbaar te stellen. Met o.a. woningbouwcorporaties en werkgevers/ uitzendorganisaties en provincie, wordt bekeken hoe oplossingen gevonden kunnen worden voor bestaande knelpunten.

- Om arbeidsmigranten goed te informeren wordt informatie (digitaal en folders) ook in de Poolse taal uitgegeven.
- Tevens is sinds kort de site Tijdelijk Thuis in Limburg in de lucht. Daarin zullen in toenemende mate beschikbare huisvestingslocaties binnen Limburg worden aangeboden. Het gaat daarbij om zowel short-stay als mid-stay.
- Tot slot ondersteunen de lokale en provinciale overheden een Pools informatiepunt genaamd Meterik binnen de regio. Dit informatiepunt is bekend bij de arbeidsmigranten en wordt door arbeidsmigranten uit heel Zuid-Nederland druk bezocht en voldoet heel duidelijk aan een behoefte. Dit informatiepunt wil de regio de komende jaren met financiële steun van derden handhaven en indien mogelijk uitbreiden.

Fasering en tijd

Er zijn globale afspraken gemaakt over de fasering in tijd. Nu de short-stay zowel kwantitatief als kwalitatief op orde begint te komen wordt de aandacht in de regio

verlegd naar de lange termijn huisvesting, (taal)onderwijs, integratie en participatie van de groep arbeidsmigranten die langer willen blijven. Een tijdsfasering is hierbij moeilijk op te stellen omdat er onvoldoende zicht is hoeveel arbeidsmigranten hier niet alleen graag willen blijven maar ook economisch gezien hiervoor in de gelegenheid worden gesteld door de werkgever en/of uitzendorganisaties. Bij het stapsgewijs toetreden op de reguliere woningmarkt via starterswoningen en huisvesting voor woonurgente doelgroepen is de regio tevens afhankelijk van de medewerking en het aanbod op de vrije markt en via woningbouwcoöperaties.

Gerealiseerde huisvestingsplekken

Het aantal gerealiseerde huisvestingsplekken in de regio bedraagt minstens 6490 in totaal.

Gemeente	Aantal gerealiseerd
Horst aan de Maas	2200
Peel en Maas	2450
Venray	1070
Venlo	200
Leudal	490
Totaal	6490

Inschrijvingen BRP

In de regio staan minstens 4.722 EU-arbeidsmigranten in de BRP ingeschreven als ingezetene.

Monaghan Champignons BV: Poolse werknemers vinden hun weg naar Nederlandse taal

Horst aan de Maas is blij dat bedrijven steeds meer verantwoordelijkheid nemen op het gebied van taalonderwijs voor arbeidsmigranten. Monaghan Champignons BV, één van werelds grootste champignon-bedrijven is zo'n bedrijf. HR-manager Magda van Dieten en voormalig General Manager Han van Hagen zien taal als een van de belangrijkste punten waar het bedrijf in moet investeren.

Monaghan Champignons BV

Momenteel heeft Monaghan in onze regio 570 werknemers in dienst, waarvan 540 van Poolse komaf. Veel van deze personen hebben een goede opleiding gevolgd en hebben de ambitie om binnen het bedrijf te

groeien. Het spreken van de Nederlandse taal is hierbij cruciaal. Sinds april dit jaar kunnen werknemers taalles volgen. "Een aantrekkelijker bedrijf zijn voor Nederlanders en het dichter bij elkaar brengen van Poolse en Nederlandse werknemers vinden we belangrijk." Aldus General Manager Jean-Jacques Delmee.

Bedrijven gaan steeds vaker over tot het geven van taalles, dit om de werknemers binnen het bedrijf sterker te maken en kansen te bieden om te groeien. Maar ook deel uit kunnen maken van de Nederlandse samenleving is een belangrijke motivatie. Burgemeester Kees van Rooij: "Vorig jaar hebben we Poolse inwoners van Horst aan de Maas een inburgeringscursus aangeboden. Dit was een groot succes en door de Poolse migranten ook als waardevol ervaren. We zijn blij dat ook bedrijven steeds meer deze verantwoordelijkheid op zich nemen".

Taalles

De taallessen worden aangeboden in samenwerking met Bureau Educatie. De eerste groep van twintig geïnteresseerden heeft beginnersniveau A1 op zak en is momenteel bezig om basisniveau A2 te behalen. Tijdens de 2,5 uur durende lessen die twee keer per

week worden aangeboden, worden de vaardigheden luisteren, spreken, lezen en schrijven geoefend en getoetst.

Monaghan is van plan om door te gaan zolang er belangstelling voor is. "Er waren meer aanmeldingen dan plaatsen." vertelt initiatiefneemster Magda van Dieten.

Toekomst

Monaghan wil graag in contact komen met andere werkgevers die taallessen aanbieden of deze ambitie hebben. Op deze manier kunnen zij hun krachten bundelen en een voorbeeld zijn voor andere bedrijven, zowel binnen als buiten de gemeente.

Etnografisch onderzoek naar de Poolse gemeenschap in Horst aan de Maas

"Geen volkslied tijdens een barbecue"

Daria Boruta zelf Poolse die Nederlands gestudeerd heeft aan de Universiteit van Poznan en afgestudeerd studente aan de Universiteit Utrecht voerde voor de Universiteit Maastricht en het Meertens Instituut een drie maanden durend onderzoek uit met een lange veldwerkperiode in Horst aan de Maas. Haar specialisatie is interculturele communicatie en zij onderzoekt onbedoelde misverstanden die door talige en culturele diversiteit ontstaan.

Interculturele botsingen

Een van haar bevindingen: Daria woont een barbecue bij, georganiseerd door een woningcorporatie, zodat de Poolse en lokale bewoners elkaar beter leren kennen. Tijdens de barbecue speelt een accordeonist en de bewoners zingen. Later, zingen zij samen spontaan in canon Vader Jacob en Panie Janie; de Polen in het Pools, de Nederlanders in het Nederlands. Maar het zingen van het gevraagde volkslied levert problemen op. Terwijl het voor de Nederlanders geen enkel probleem is om het Wilhelmus te zingen, ligt dat voor de Polen anders. Polen associëren hun volkslied 'Jeszcze Polska nie zginela...' met een formele, feestelijke sfeer dat niet bij het informele karakter van de avond past en het zingen ervan tijdens een barbecue zou van disrespect getuigen.

Een andere bevinding: opvallend is het bord met belangrijke posters dat in het midden van het plein bij het gemeentehuis staat. Tijdens de veldwerkperiode hangen drie posters over een collecte, en een poster die informeert over het fietsverbod voor het plein op dinsdag vanwege de markt. De derde poster van de

politie beschrijft in het Pools en in het Nederlands de regels voor de inwoners van de gemeente over autorijden en het gedrag in het openbaar. Daria merkt op hoe zeer de Poolse en de Nederlandse tekst verschillen. Vanuit haar perspectief is de poster in het Pools best aanstootgevend omdat het er van getuigt dat Nederlanders alle Polen als lawaaierige mensen zien die zich in het openbaar niet kunnen gedragen en problemen met alcohol hebben.

In de publieke ruimte was het voor Daria lastig vast te stellen wie nu precies de Polen zijn in Horst. Ze zijn wel herkenbaar aan hun roodgele fietsen die een uitzendbureau in Tienray aan Poolse arbeidskrachten uitleent. Zij doen hun boodschappen in de Poolse winkel en supermarktketens zoals Action, Plus en Lidl waar Daria regelmatig Pools hoort. De Polen reageren meestal niet op kassamedewerkers omdat in de ogen kijken onbeleefd is. Sommigen antwoorden wel met 'thank you' aan de kassa. De jonge Poolse kinderen die op de basisschool zitten, spreken in de publieke ruimte Nederlands en zijn dus niet herkenbaar als Pools.

Zij dienen als tolk en vertaler voor hun ouders in het contact met school, doen boodschappen en vertalen officiële brieven. Tijdens een interview in het Pools vertellen de kinderen dat ze liever met elkaar in het Nederlands spreken als hun ouders er niet bij zijn. Ook vertellen zij dat ze op school meer Nederlandse en ‘internationale’ vrienden, uit Somalië of Afghanistan, hebben, dan Poolse vrienden. Een meisje zegt dat zij in het Nederlands denkt als zij alleen is.

Conclusie

De conclusie van Daria's veldwerk luidt dan ook dat de kinderen die van jongs af aan meegekomen zijn naar Horst beter Nederlands dan Pools beheersen. Verder doen Polen, die besloten hebben in Nederland te blijven, er alles aan om Nederlands te leren. En voor hen, die zich op Polen (blijven) oriënteren, blijft het Pools de belangrijkste taal.

Laatste stand van zaken

Module Huisvesting

Voor short-stay is er een gezamenlijk regionaal huisvestingsbeleid opgesteld. Deze notitie vormt de input voor het vaststellen van het lokale beleid. Dit lokale beleid is in een aantal gemeenten inmiddels vastgesteld. De basis van dit regionale beleid is dat de huisvesting planologisch is geregeld en voldoet aan de wettelijke eisen met betrekking tot bouwvoorschriften, brandveiligheid en hygiëne.

De gemeente Horst aan de Maas is hier het verst mee. Er is inmiddels een paraplubestemmingsplan vastgesteld. Het legalisatie proces is nagenoeg afgerond en ruim 80 locaties zijn vergund. Het gaat daarbij om ongeveer 1.600 slaapplekken. Ook Peel en Maas heeft inmiddels een paraplubestemmingsplan vastgesteld, waarbij in totaal 61 huisvestingslocaties zijn gelegaliseerd. Het gaat daarbij om de huisvesting van in totaal ca. 1.000 personen. Gelijktijdig wordt ook het vergunningstraject geregeld met gebruikmaking van de coördinatie-regeling.

Kwaliteitsslag

Het gaat bij de short-stay vooral om het maken van een kwaliteitsslag. De arbeidsmigranten zijn allemaal gehuisvest. In een aantal gevallen is dit echter planologisch nog niet geregeld of zijn er bouwkundige aanpassingen nodig om te voldoen aan de wettelijke eisen. We verwachten uiteindelijk dat voor naar schatting een paar duizend arbeidsmigranten nieuwe of vernieuwde short-stay huisvesting nodig zal zijn, in verband met aanpak van huisvesting op bijvoorbeeld recreatieterreinen en ter vervanging van niet adequate huisvesting.

Voor de realisatie van short-stay zijn vooral professionele huisvesters, uitzendbureaus en werkgevers aan bod. Zij zijn verantwoordelijk voor het goed huisvesten van tijdelijke werknemers. De gemeente is hierin faciliterend door middel van plantoetsing en advies. Mocht op systeemniveau aanvullende actie nodig zijn dan is de rijksoverheid aan

zet. Op dit moment werkt de Provincie aan een nieuwe beleidsregel voor het huisvesten van arbeidsmigranten.

Handhaving

Daarnaast wordt ingezet op een integraal handhavingstraject. Controles vinden plaats samen met de arbeidsinspectie, de belastingdienst, de SVB, het UWV en de vreemdelingenpolitie. Ook een aspect als leerplicht wordt meegenomen in de controles. Indien nodig worden locaties gesloten.

Horst aan de Maas voert inmiddels al vier jaar op rij integrale controles uit. Deze werkwijze heeft, in 2015 als pilot opgezet door het ministerie, in samenwerking met het Kenniscentrum Handhaving en Naleving een regionaal vervolg gekregen. Horst aan de Maas, Venray, Peel en Maas en Nederweert hebben deelgenomen. De pilot wordt dit jaar afgesloten met een evaluevaluatie. Bij de ons bekende woonlocaties waar sprake is van een slechte woonvoorziening en sanering niet uit te stellen is, wordt vanzelfsprekend direct ingegrepen.

Certificering

Tot slot wil de regio werk maken van certificering door de eigen sector. De Paddenstoelensector heeft deze slag inmiddels gemaakt. Als regio gaan we nu in gesprek met de LLTB om te komen tot eigen certificering. Deze certificering gaat overigens verder dan alleen huisvesting.

Wielka Orkiestra Swiatecznej Pomocy

Poolse variant van Serious Request

Op 11 januari vond de Nederlandse editie van het 23e Wielka Orkiestra Swiatecznej Pomocy plaats. WOSP is één van de grootste non-profit evenementen van Polen. Dit jaar werd een benefietconcert georganiseerd in The Shuffle in Horst. Het goede doel: de bestrijding van kanker en hartziekten bij kinderen in Polen.

De actie is vergelijkbaar met het Nederlandse Serious Request, de goede doelenactie van het 3FM Glazen Huis. Tijdens het benefietconcert stonden er verschillende activiteiten op het programma. Zo traden er nationale en internationale artiesten op, werden er de hele dag Poolse delicatessen verkocht en voor de kinderen was er onder andere een mister- & missverkiezing. Ook was er een veiling en hebben de vrijwilligers de hele dag rondgelopen met collectebussen. Al deze acties samen

hebben een mooie € 3.472,00 euro en 890,00 PLN opgebracht. Het evenement draait voornamelijk om het goede doel in Polen, maar ook om de integratie van Polen in Nederland. Gemeente Horst aan de Maas telt zo'n drieduizend Polen. Het benefietconcert was dan ook niet alleen voor de Poolse gemeenschap, iedereen uit de gemeente was uitgenodigd om deze dag een kijkje te komen nemen en uiteraard een donatie te doen.

Documentaire

FC Polska in première

In bioscoop DOK6 in Panningen vond op maandag 25 januari de première plaats van FC Polska. Op 13 en 14 februari werd de documentaire uitgezonden op L1. Deze documentaire gaat over jonge Poolse arbeidsmigranten in Limburg. Speciale aandacht is er voor het Poolse elftal in Grashoek (gemeente Peel en Maas).

Filmmaker Ruud Lenssen heeft eerder samengewerkt met ons regionale project Het Belang van Arbeidsmigranten voor de Participatieverklaring (artikel Trouw).

Toekomstagenda KIS

Koempelproject positief voorbeeld

Medio januari 2016 heeft het Kennisplatform Integratie en Samenleving (KIS) een toekomstagenda voor integratie van EU-migranten gepubliceerd. Eind vorig jaar heeft KIS onder andere met Bert Peterse (procesbegeleider module sociaal maatschappelijk van Het Belang van Arbeidsmigranten) gesproken over de aanpak binnen Noord-Limburg. Het Koempel project wordt in de toekomstagenda als positief voorbeeld genoemd.